

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”
„Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi”
„Operacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Schematu II Pomocy Technicznej
„Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020”
Materiał przygotowany na zlecenie Kujawsko-Pomorskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Minikowie

Gospodarstwo edukacyjne - innowacyjna forma przedsiębiorczości na obszarach wiejskich

Realizacja podstawy programowej w gospodarstwie edukacyjnym

dr Jolanta Sajdera - Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie

20.10.2022

KPODR Minikowo

Plan szkolenia:

- Dostosowanie oferty gospodarstwa edukacyjnego do celów edukacyjnych realizowanych przez system oświaty w Polsce
- Analiza treści dokumentu Podstawy Programowej Wychowania Przedszkolnego i Kształcenia Ogólnego, które mogą być realizowane podczas wizyt dzieci/uczniów w gospodarstwach edukacyjnych
- Rozkład zagadnień dotyczących kontaktu ze środowiskiem przyrodniczym na etapie edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej w odniesieniu do form działań edukacyjnych w gospodarstwach edukacyjnych
- Zasady planowania działań edukacyjnych wykorzystujących metody aktywizujące uczenie się przez działanie
- Budowa przykładowego scenariusza zajęć, planowanie form organizowanych w ofercie edukacyjnej wykorzystującej naturalne zasoby Zagrody edukacyjnej

"Gospodarstwo edukacyjne - innowacyjna forma przedsiębiorczości na obszarach wiejskich"

Dostosowanie oferty gospodarstwa edukacyjnego do celów edukacyjnych realizowanych przez system oświaty w Polsce

- Wprowadzenie terminu „jakość oferty edukacyjnej” odnosi się do „usług w zakresie edukacji”, których oferentami są nie tylko placówki oświatowe, ale też „klienci” z różnych grup wiekowych
- Specyfika usług edukacyjnych wymaga odmiennego podejścia do analizy jakości oferty z uwagi na charakter interakcji oferent–nabywca.
- Definiowanie oferty edukacyjnej Zagrody powinno uwzględniać relację między oferowanym produktami (wytrobami, usługami) a potencjalnymi odbiorcami, dysponującymi określonymi zasobami (nauczyciele i rodzice dzieci i uczniów).
- Analizując **działalność Zagrody jako miejsca edukacji**, należy brać pod uwagę zarówno dostosowanie oferty do różnorodności potrzeb odbiorców, jak i sposób jej świadczenia przez gospodarza

Dostosowanie oferty gospodarstwa edukacyjnego do celów edukacyjnych realizowanych przez system oświaty w Polsce

Mocne strony oferty edukacyjnej Zagród :

- Zbieżność celów edukacji (m.in. przyrodniczej) z możliwościami ich realizacji w zagrodach edukacyjnych zarówno w zakresie wiedzy deklaratywnej (znajomość pojęć i definicji zjawisk przyrodniczych, wiarygodne informacje o rzeczywistości przyrodniczej), jak i proceduralnej (kontakt ze zjawiskami przyrodniczymi w ich naturalnym środowisku, umiejętności związane z rozumnym wykorzystaniem zasobów przyrody przez człowieka).
- Łączenie wiedzy teoretycznej z zakresu przyrody ożywionej i nieożywionej z działaniami praktycznymi
- Przechodzenie od bezpośrednich kontaktów ze środowiskiem przyrodniczym do kształtowania wiedzy o tym środowisku
- Rozwijanie trzech podstawowych form aktywności człowieka: słownej, ruchowej i percepcyjnej w kontakcie z naturalnym środowiskiem przyrodniczym.
- Możliwość kontynuowania edukacji przedmiotowej w naturalnym środowisku, a więc tworzenie **prawdziwej „zielonej szkoły”**

"Gospodarstwo edukacyjne - innowacyjna forma przedsiębiorczości na obszarach wiejskich"

Dostosowanie oferty gospodarstwa edukacyjnego do celów edukacyjnych realizowanych przez system oświaty w Polsce

Dylematy:

- Trudności w definiowaniu działalności Zagrody edukacyjnej przez nauczycieli (np. jako wycieczka przedmiotowa w formie edukacji nieformalnej)
- Potoczne myślenie o Zagrodach jako miejscach wykorzystywanych tylko do rekreacji i promocji zdrowego żywienia
- Wprowadzenie wymogu korzystania z „zielonych szkół w zagrodach” wymagałoby wspólnego wypracowania rozwiązań systemowych przez MEiN i Ministerstwo Rolnictwa. W tym względzie przykładem dobrych praktyk są rozwiązania szwajcarskie Krajowego Forum Schule auf dem Bauernhof, w którego składzie znajdują się reprezentanci Ministerstwa Rolnictwa i instytucji odpowiadającej za edukację na szczeblu krajowym oraz przedstawiciele rolników i nauczycieli (Kmita-Dziasek, Bogusz, 2017: 125).

"Gospodarstwo edukacyjne - innowacyjna forma przedsiębiorczości na obszarach wiejskich"

Analiza treści dokumentu Podstawy Programowej Wychowania Przedszkolnego i Kształcenia Ogólnego w kontekście realizacji podczas wizyt dzieci/uczniów w gospodarstwach edukacyjnych

Projekt Ogólnopolskiej Sieci Zagród Edukacyjnych wychodzi naprzeciw potrzebie kontaktu z naturą realizując zajęcia edukacyjne w Zagrodach w całej Polsce.

Szeroko rozumiana realizacja celów edukacyjnych Zagrody wpisuje się w pełni w realizację podstawy programowej MEiN

Rozkład zagadnień dotyczących kontaktu ze środowiskiem przyrodniczym na każdym etapie edukacyjnym może być realizowany poza terenem placówki oświatowej.

W zalecanych przez Podstawę programową **warunkach i sposobach realizacji** wskazuje się na konieczność uzupełniania wiedzy, zawartej w pakietach edukacyjnych czy w Internecie o kontakt z naturalnym środowiskiem poza szkołą, szczególnie dotyczącym poznawania dziedzictwa kulturowego regionu oraz prowadzenia hodowli roślin i zwierząt w gospodarstwie rolnym.

Analiza celów edukacyjnych, zawartych w dokumentach programowych pozwala zauważyć charakterystyczny układ spiralny, w którym treści nauczania są z roku na rok powtarzane w szerszym zakresie w powiązaniu z rozwojem kompetencji intelektualnych ucznia

"Gospodarstwo edukacyjne - innowacyjna forma przedsiębiorczości na obszarach wiejskich"

DZIENNIK USTAW RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

<https://podstawaprogramowa.pl/>

Aktualny dokument obowiązuje od 2017 roku

Warszawa, dnia 17 sierpnia 2022 r.

Poz. 1717

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI I NAUKI¹⁾

z dnia 1 sierpnia 2022 r.

zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej

Na podstawie art. 47 ust. 1 pkt 1 lit. a, b, e, f i h ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2021 r. poz. 1082 oraz z 2022 r. poz. 655, 1079, 1116, 1383 i 1700) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz. U. poz. 356, z 2018 r. poz. 1679, z 2021 r. poz. 1533 oraz z 2022 r. poz. 609) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w załączniku nr 2:
 - a) w części zatytułowanej „W szkole podstawowej na I etapie edukacyjnym, obejmującym klasy I–III – edukacja wczesnoszkolna, edukacja realizowana jest w formie kształcenia zintegrowanego. Na II etapie edukacyjnym, obejmującym klasy IV–VIII, realizowane są następujące przedmioty:” po pkt 20 dodaje się pkt 20a w brzmieniu:

”Gospodarstwo edukacyjne - innowacyjna forma przedsiębiorczości na obszarach wiejskich”

Rozkład zagadnień dotyczących kontaktu ze środowiskiem przyrodniczym na etapie edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej w odniesieniu do form działań edukacyjnych w gospodarstwach edukacyjnych

Wychowanie przedszkolne	Treści programowe realizowane jako formy działań w Zagrodach
Wybrane cele Podstawy programowej: Cel ogólny 10. Tworzenie warunków pozwalających na bezpieczną, samodzielną eksplorację otaczającej dziecko przyrody, stymulujących rozwój wrażliwości i umożliwiających poznanie wartości oraz norm odnoszących się do środowiska przyrodniczego, adekwatnych do etapu rozwoju dziecka	• Tworzenie warunków pozwalających na bezpieczną, samodzielną eksplorację otaczającej dziecko przyrody. • Zwracanie uwagi na estetykę otoczenia przyrodniczego jako źródła pozytywnych emocji poprzez bezpośredni kontakt z naturą w sytuacjach zabawowych. • Poznawanie rzeczywistych warunków życia zwierząt, roślin, ludzi w środowisku przyrodniczym, doświadczanie racjonalnego korzystania z dóbr przyrody. • Bezpośrednia obserwacja podstawowych urządzeń i przedmiotów wykorzystywanych w rolnictwie, proste doświadczenia przyrodnicze.

Rozkład zagadnień dotyczących kontaktu ze środowiskiem przyrodniczym na etapie edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej w odniesieniu do form działań edukacyjnych w gospodarstwach edukacyjnych

I etap edukacyjny klasy I–III – edukacja wczesnoszkolna	Treści programowe realizowane jako formy działań w Zagrodach
Wybrane cele Podstawy programowej: Cel ogólny 7/g. organizacja zajęć wspierających dostrzeganie środowiska przyrodniczego i jego eksplorację, możliwość poznania wartości i wzajemnych powiązań składników środowiska przyrodniczego, poznanie wartości i norm, których źródłem jest zdrowy ekosystem, oraz zachowań wynikających z tych wartości, a także odkrycia przez dziecko siebie jako istotnego integralnego podmiotu tego środowiska	• Bezpośrednia obserwacja zjawisk przyrodniczych związanych z codziennym życiem roślin i zwierząt w środowisku wiejskim. • Poszerzanie zasobu słownictwa związanego ze środowiskiem przyrodniczym (opisy świata przyrody). • Udział w pracach gospodarskich Zagrody, doświadczanie zależności między wysiłkiem człowieka a efektem w postaci produktu rolniczego. • Dostrzeganie konieczności chronienia przyrody nie tylko w parkach narodowych, ale także w najbliższym otoczeniu – miejscowości, regionie (pomniki przyrody).

Rozkład zagadnień dotyczących kontaktu ze środowiskiem przyrodniczym na etapie edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej w odniesieniu do form działań edukacyjnych w gospodarstwach edukacyjnych

II etap edukacyjny klasy IV–VIII Przedmiot Przyroda/Geografia/Biologia	Treści programowe realizowane jako formy działań w Zagrodach
Wybrane cele Podstawy programowej: Nauczanie biologii w szkole podstawowej ma na celu rozwijanie u uczniów chęci poznawania świata, kształtowanie u nich właściwej postawy wobec przyrody i środowiska. Człowiek jako integralna część tego świata powinien poznać podstawy jego funkcjonowania	• Prowadzenie systematycznych lub okresowych obserwacji, doświadczeń i pomiarów w powiązaniu np. ze zmianami pór roku lub stanów pogody (w ciągu kilku wizyt w tej samej Zagrodzie). • Realizowanie projektów rozpoczętych w szkole na terenie Zagrody – gromadzenie materiału fotograficznego, szkicowanie. • Udział w dyskusjach grupowych wraz z nauczycielem i pracownikami Zagrody pomagających formułować wnioski na temat zagadnień ekologicznych i środowiskowych. • Pobyt w Zagrodzie edukacyjnej starszego ucznia może obudzić w nich zainteresowanie zjawiskami przyrodniczymi i ukierunkować dalszą ścieżkę kształcenia (np. zawód weterynarza, meteorologa, etnografa)

Zagroda edukacyjna	Realizacja celów programowych PP: IV Edukacja przyrodnicza: rozpoznaje w swoim otoczeniu popularne gatunki roślin i zwierząt, w tym zwierząt hodowlanych, a także gatunki objęte ochroną;
Zachodnio pomorskie	TEMAT: Zagroda edukacyjna jako źródło wiedzy o uprawie zbóż Uczeń będzie miał możliwość: • Utrwalić wiedzę o różnych gatunkach zbóż uprawianych w Polsce • Utrwalić pojęcia związane z uprawą zbóż np. ryżisko, zboże ozime • Utrwalić wiedzę o korzyściach płynących z uprawy roślin, np. wie, jak powstaje mąka, wie jak powstaje chleb
Warmińsko-mazurskie	TEMAT: Zagroda edukacyjna jako źródło wiedzy o zwierzętach pracujących z człowiekiem – konie Uczeń będzie miał możliwość: • Utrwalić wiedzę o zwierzętach pracujących w Zagrodzie, porównać zwierzęta dorosłe z ich potomstwem, poznać rasy koni • Zrozumieć jak dawniej i obecnie konie pomagają w gospodarstwie, jakie są zagrożenia i możliwości płynące z siły zwierząt • Zrozumieć jak ważna jest wrażliwość i odpowiedzialność na potrzeby koni i innych zwierząt
łódzkie	TEMAT: Zagroda edukacyjna jako źródło wiedzy o warunkach życia owadów w naturalnym środowisku Uczeń będzie miał możliwość: • Obserwować owady na łące i polu uprawnym, poznać ich znaczenie dla człowieka • Poznać różnorodność rośliny miododajnych • Utrwalić wiedzę o budowie owadów na przykładzie pszczoł oraz w praktyce poznać pochodzenie miodu, poznać zasady bezpiecznego zachowania się w pobliżu uli.

Proponuję przerwę

"Gospodarstwo edukacyjne - innowacyjna forma przedsiębiorczości na obszarach wiejskich"

Zasady planowania działań edukacyjnych wykorzystujących metody aktywizujące

Uczenie się przez działanie

- Metody aktywizujące to różne formy pracy problemowej, w której najważniejsze jest uczenie się przez działanie - zaangażowanie dziecka/ucznia w samodzielne zdobywanie wiedzy i umiejętności
- Prekursorem stosowania metod aktywizujących był pedagog John Dewey (1859-1952) założyciel „szkół pracy” na wzór samowystarczalnego gospodarstwa domowego, gdzie dzieci wykonywały różne zajęcia rzemieślnicze i gospodarcze
 - Edukacja nie odbywa się tylko w szkole,
 - Całe życie jest edukacją, a cała edukacja jest życiem
 - Nie wystarczy brać udział (obserwować) żeby zdobyć doświadczenie
 - Doświadczenie zdobywa się przez działanie
- Metody aktywizujące mogą występować w ofercie Zagród edukacyjnych
- Metody aktywizujące w poznawaniu przyrody to takie, które umożliwiają obserwację środowiska, badanie zjawisk przyrodniczych i procesów charakterystycznych dla danego terenu oraz doskonałą umiejętność komunikowania się w grupach i zespołach

”Gospodarstwo edukacyjne - innowacyjna forma przedsiębiorczości na obszarach wiejskich”

Warunki dla uczenia się przez działanie

- Uczenie się przez działanie charakteryzuje:
 - a) przeżywanie (odkrywanie wszystkimi zmysłami) ;
 - b) pogłębianie wiedzy (przechodzenie od znanego do nieznanego) ;
 - c) opracowanie zdobytych informacji na trzy sposoby (w trzech formach reprezentacji):
 - aktywności ruchowej (utrwalanie ruchem ciała zapamiętanych zjawisk)
 - aktywności zmysłowej (obserwacja, zdjęcie, film, rysunek, wytwór)
 - aktywności werbalnej (słuchanie i tworzenie wypowiedzi)

Jak się porusza? Jak działa?

Jak wygląda? Do czego jest podobne?

Jak się nazywa, do czego służy, skąd się bierze.....

A teraz krótki test

Test: Sajdera 1

"Gospodarstwo edukacyjne - innowacyjna forma przedsiębiorczości na obszarach wiejskich"

Przykłady metod aktywizujących

Przykład klasyfikacji pedagogiki zabawy KLANZA	Nazwy wybranych metod aktywizujących
metody twórczego rozwiązywania problemów	Metoda projektu, „burza mózgów”, mapa pojęciowa
metody dyskusyjne	Buławka głosu, piramida priorytetów
metody integracyjne	Stacje zadaniowe, drama, kula śniegowa
metody ewaluacyjne	krąży pudełko, prawda-falsz, „słoneczko”

Mapa pojęciowa – czy masz pojęcie o.....???

Pojęcie Rower

Znam to pojęcie bo potrafię:

- **Pokazać jak się porusza**, jak działa koło, ruch obrotowy łańcucha itd.: aktywność ruchowa (utrwalanie ruchem ciała zapamiętanych zjawisk)
- **Rozpoznać** wśród innych podobnych: aktywność wzrokowa (obserwacja, zdjęcie, film, rysunek)
- **Nazwać i opisać**: aktywność werbalna (słuchanie i tworzenie wypowiedzi)

Jak się nazywa, do czego służy, skąd się bierze, gdzie występuje.....

Mapa pojęciowa – czy masz pojęcie o.....???

Pojęcie Rower

Znam to pojęcie bo znam:

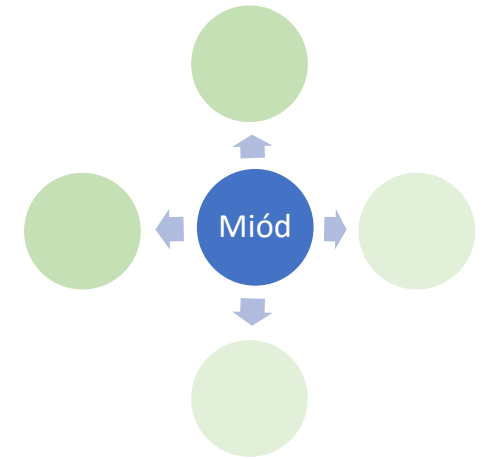
ISTOTA	Co ci przychodzi do głowy gdy słyszysz słowo ...?
CECHY	Do czego jest podobne....co ci przypomina ?
PRZYCZYNY	Czy wiesz skąd się biorą.....?
MIEJSCE	Gdzie można zobaczyć?
CECHY	Czy wszystkie...są takie same ?
ZNACZENIE	Czy ...są potrzebne ? Jak myślisz do czego ?
STAŁOŚĆ	Czy....występują zawsze ?

"Gospodarstwo edukacyjne - innowacyjna forma przedsiębiorczości na obszarach wiejskich"

Metody twórczego rozwiązywania problemów Wstępna i końcowa mapa pojęciowa

- Wizualne **przedstawienie wiedzy wyjściowej o problemie**
- **Istota zjawiska:** Co ci przychodzi do głowy gdy słyszysz słowo miód? Co to może być?
- **Cechy zjawiska:** Do czego miód jest podobny? co przypomina ? czy miód jest zawsze taki sam?
- **Przyczyny zjawiska:** Czy wiesz skąd się bierze miód?
- **Miejsce występowania zjawiska:** Gdzie można miód zobaczyć/kupić/zjeść ?
- **Znaczenie zjawiska:** Czy miód i pszczoły są potrzebne ? Jak myślisz do czego?
- **Staość zjawiska:** Czy miód występuje wszędzie na świecie? Czy z każdej rośliny pszczoły zbierają miód? Czy pszczoły żyją cały rok wszędzie?
- **Pod koniec pobytu** uczestnicy ponownie oglądają mapę, którą zbudowali i dokonują korekty wstępnych odpowiedzi

„Myśleliśmy, że jest tak.....a okazuje się, że...”

Metody dyskusyjne „buława głosu”

- Buława głosu to symboliczny element władzy, głos ma to dziecko, które trzyma akurat buławę.
- Buławą może być ozdobna łyżka, nietypowy kamień itp.
- Prowadzenie rozmowy z użyciem buławy pomaga w organizacji aktywności dzieci. Dzieci prowadzi wywiad gospodarzem, a nie tylko słuchają „wykładu”
- Każde z dzieci może zapytać pracownika Zagrody i opowiedzieć o swoich doświadczeniach związanych z tematem zajęć, nie przerywając innym

[To zdjęcie](#), autor: Nieznany autor, licencja: [CC BY](#)

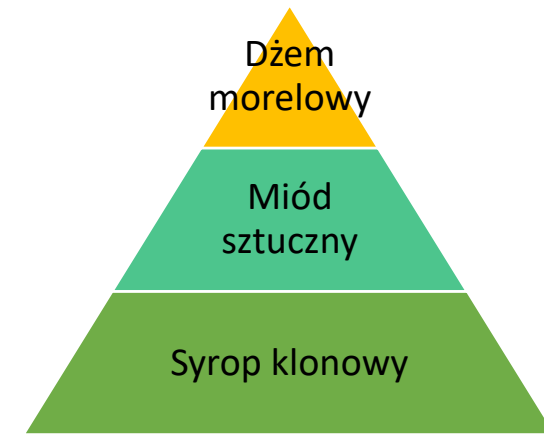
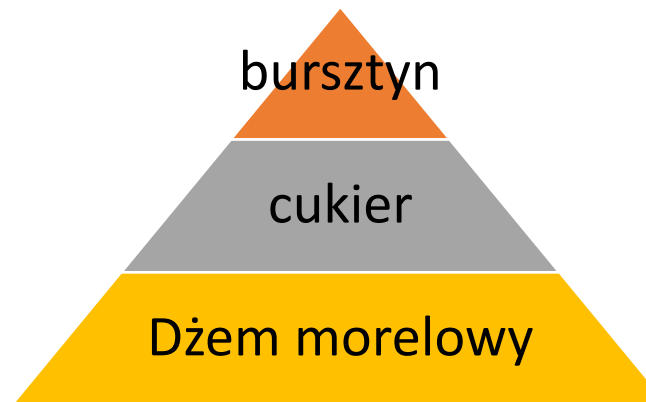

”Gospodarstwo edukacyjne - innowacyjna forma przedsiębiorczości na obszarach wiejskich”

Metody dyskusyjne „piramida priorytetów”

- Zespoły rozmawiają o swoich skojarzeniach i wybierają najlepsze propozycje, które powstały wcześniej na podstawie burzy mózgów
- **Na szczycie piramidy** układają wspólne skojarzenie dla zespołu, a poniżej pozostałych osób
- Widzimy co udało się wypracować wspólnie i o tym rozmawiamy

Do czego miód jest podobny?
co przypomina?

”Gospodarstwo edukacyjne - innowacyjna forma przedsiębiorczości na obszarach wiejskich”

Metody integracyjne

Grupy zadaniowe:

praca w mniejszych zespołach

nad odrębnymi zadaniami,

a następnie łączenie zespołów dla wspólnego efektu.

Stacje zadaniowe: praca w mniejszych zespołach nad odrębnymi zadaniami przez określony czas, a następnie zamiana stanowiska z innym zespołem. Na koniec omawianie wszystkich zadań

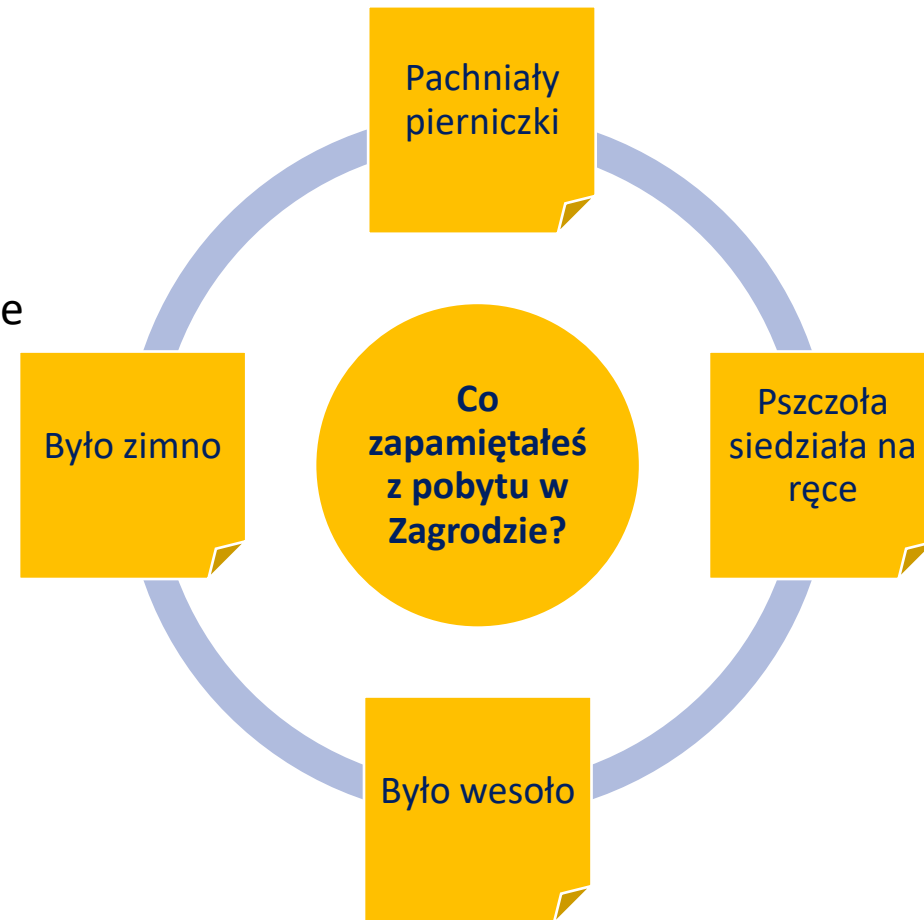
„Kula śniegowa” : praca w parach, a następnie w czwórkach, a następnie w ósemkach nad tym samym problemem, porównanie opinii różnych ludzi $2+2=4$ $4+4=8$

[To zdjęcie](#), autor: Nieznany autor, licencja: [CC BY-ND](#)

Metody ewaluacyjne „Słoneczko”

Rozdajemy uczestnikom po 2 żółte karteczki samoprzylepne
Proponujemy aby każde dziecko napisało jednym słowem/obrazkiem co zapamiętało z pobytu w Zagrodzie
Dzieci przyklejają karteczki wokoło karty centralnej a następnie zauważają, że niektóre dzieci napisały to samo
Tworzą się promienie krótsze i dłuższe wokół „słoneczka”

**Jakie są możliwości
zastosowania metod
aktywizujących
w Zagrodach
Edukacyjnych na
przykładzie
wybranej oferty?**

Propozycja zajęć na
podstawie oferty
„Kropla miodu”

Harmonogram/przebieg zajęć:

1. Powitanie uczestników: podział na zespoły (losowanie kolorowych karteczek)
mapa pojęciowa nr 1
2. Orowadzenie po gospodarstwie i charakterystyka gospodarstwa oraz wprowadzenie do głównego tematu – pszczelarstwo: „**buława głosu**”
wywiad z pszczelarzem
3. Degustacja różnego rodzaju miodów: **piramida priorytetów**
4. Wycieczka piesza do pasieki (ok. 1km). W pasiece prelekcja pt. „Z kwiatka do ula – czyli skąd się bierze miód?” oraz prezentacja pracy w pasiece (w zależności od sezonu) **drama**
5. Powrót do gospodarstwa: **Burza mózgów „czy miodu może zabraknąć?” (pasieki wędrowne)**
6. Zajęcia manualne: **stacje zadaniowe** rękodzieło artystyczne – wyroby z wosku pszczelego (do wyboru – odlewy z wosku lub świece z węzy pszczelarskiej)
7. Przerwa na posiłek.
8. **Mapa pojęciowa nr 2**
9. Zajęcia kulinarne **stacje zadaniowe** – przygotowanie i wypiek pierniczków tradycyjnych na bazie miodu. Dekorowanie pierniczków.
10. Degustacja.
11. Podsumowanie „**słoneczko**”, **krąży pudełko** i zakończenie warsztatów.

Harmonogram/przebieg zajęć:

1. Powitanie uczestników: podział na zespoły (losowanie kolorowych karteczek)
mapa pojęciowa nr 1
2. Orowadzenie po gospodarstwie i charakterystyka gospodarstwa oraz wprowadzenie do głównego tematu – pszczelarstwo: „**buława głosu**”
wywiad z pszczelarzem
3. Degustacja różnego rodzaju miodów: **piramida priorytetów**
4. Wycieczka piesza do pasieki (ok. 1km). W pasiece prelekcja pt. „Z kwiatka do ula – czyli skąd się bierze miód?” oraz prezentacja pracy w pasiece (w zależności od sezonu) **drama**
5. Powrót do gospodarstwa: **Burza mózgów „czy miodu może zabraknąć?” (pasieki wędrowne)**
6. Zajęcia manualne: **stacje zadaniowe** rękodzieło artystyczne – wyroby z wosku pszczelego (do wyboru – odlewy z wosku lub świece z węzy pszczelarskiej)
7. Przerwa na posiłek.
8. **Mapa pojęciowa nr 2**
9. Zajęcia kulinarne **stacje zadaniowe** – przygotowanie i wypiek pierniczków tradycyjnych na bazie miodu. Dekorowanie pierniczków.
10. Degustacja.
11. Podsumowanie „**słoneczko**”, **krąży pudełko** i zakończenie warsztatów.

Aktywność werbalna

Aktywność ruchowa

Aktywność wytwórcza

A teraz krótki test

Test: Sajdera 2

"Gospodarstwo edukacyjne - innowacyjna forma przedsiębiorczości na obszarach wiejskich"

Budowa przykładowego scenariusza zajęć

Budowa przykładowego scenariusza zajęć, planowanie form organizowanych w ofercie edukacyjnej wykorzystującej naturalne zasoby Zagrody edukacyjnej

Zanim zaczniemy projektować działania

- Czego można nauczyć się w naszej Zagrodzie ?
- Czym dysponujemy?
- Co jest mocna stroną?

"Gospodarstwo edukacyjne - innowacyjna forma przedsiębiorczości na obszarach wiejskich"

Budowa przykładowego scenariusza zajęć

Model rodzajów aktywności	Model ogniw wiedzy pojęciowej	Model metod aktywizujących
• aktywności ruchowej (utrwalanie ruchem ciała zapamiętanych zjawisk) • aktywności zmysłowej (obserwacja, zdjęcie, film, rysunek) • aktywności werbalnej (słuchanie i tworzenie wypowiedzi)	Istota Co ci przychodzi do głowy gdy słyszysz słowo ...? Cechy Do czego jest podobne....co ci przypomina ? Czy wszystkie...są takie same ? Przyczyny Czy wiesz skąd się biorą.....? jak powstają..? Miejsce Gdzie można zobaczyć? Znaczenie Czy ...są potrzebne ? Jak myślisz do czego ? Staość Czy....występują zawsze ?	• metody twórczego rozwiązywania problemów • metody dyskusyjne • metody integracyjne • metody ewaluacyjne

Przykład realizacji celów programowych podczas zajęć w Zagrodzie edukacyjnej ABC zwierząt - Spotkanie ze zwierzętami domowymi i hodowlanymi

"Gospodarstwo edukacyjne - innowacyjna forma przedsiębiorczości na obszarach wiejskich"

Struktura konspektu (oferta Zagrody)	Cele edukacyjne PP
Zapoznanie grupy z gospodarstwem i przebywającymi w nim zwierzętami. Pokaz zwierząt domowych i gospodarskich Podczas pobytu grupa przebywa na terenie czynnego gospodarstwa rolnego, w tym w otoczeniu zwierząt gospodarskich, a także poza budynkami	• rozpoznaje w swoim otoczeniu popularne gatunki zwierząt hodowlanych • dostrzega, że zwierzęta posiadają zdolność odczuwania, przejawia w stosunku do nich życzliwość i troskę; • umiejętność rozumienia odczuć zwierząt, wyrażania tych stanów za pomocą wypowiedzi ustnych i pisemnych oraz różnorodnych artystycznych form wyrazu. • przedstawia zasady opieki nad zwierzętami, domowymi, hodowlanymi i innymi; • wyróżnia na fotografiach cechy charakterystyczne zwierząt, różnice w budowie, kształcie, ubarwieniu, sposobach poruszania się; • naśladuje odgłosy zwierząt;
Przedstawienie zasad opieki oraz zasad bezpieczeństwa w kontaktach ze zwierzętami. Dostępny sprzęt do pielęgnacji poszczególnych gatunków zwierząt	
Zaprezentowanie grupie sposobu żywienia zwierząt Dostępna karma dla zwierząt	
Zabawy integracyjne na wolnym powietrzu	

Cele edukacyjne PP

- rozpoznaje w swoim otoczeniu popularne gatunki zwierząt hodowlanych
- dostrzega, że zwierzęta posiadają zdolność odczuwania, przejawia w stosunku do nich życzliwość i troskę;
- umiejętność rozumienia odczuć zwierząt, wyrażania tych stanów za pomocą wypowiedzi ustnych i pisemnych oraz różnorodnych artystycznych form wyrazu.
- przedstawia zasady opieki nad zwierzętami, domowymi, hodowlanymi i innymi;
- wyróżnia na fotografiach cechy charakterystyczne zwierząt, różnice w budowie, kształcie, ubarwieniu, sposobach poruszania się;
- naśladuje odgłosy zwierząt;

Cele w ofercie Zagrody

Zakres tematyczny:

- przyroda i biologia zwierząt –
- Uczeń rozpoznaje popularne gatunki zwierząt hodowlanych.
- Uczeń poznaje zasady opieki nad zwierzętami i uczy się szacunku do braci mniejszych.
- Dowiaduje się jakie korzyści odnosi człowiek z utrzymywania zwierząt gospodarskich i domowych (pozyskiwanie surowców, terapia).
- Poznaje zasady bezpiecznego kontaktu ze zwierzętami i poznaje znaczenie systematyczności i odpowiedzialności w opiece nad drugą istotą.

Struktura konspektu (oferta Zagrody)	Model rodzajów aktywności
Zapoznanie grupy z gospodarstwem i przebywającymi w nim zwierzętami. Pokaz zwierząt domowych i gospodarskich Podczas pobytu grupa przebywa na terenie czynnego gospodarstwa rolnego, w tym w otoczeniu zwierząt gospodarskich, a także poza budynkami	Aktywności słowne: Opowiadanie gospodarza o zagrodzie Zagadki słowne o zwierzętach Opisy zwierząt (o jakim zwierzęciu opowiadam?)
Przedstawienie zasad opieki oraz zasad bezpieczeństwa w kontaktach ze zwierzętami. Dostępny sprzęt do pielęgnacji poszczególnych gatunków zwierząt	Aktywności ruchowe: Pokaz i naśladowanie czynności pielęgnacyjnych Kalambury – zagadki ruchowe naśladowanie sposobu poruszania się zwierząt
Zaprezentowanie grupie sposobu żywienia zwierząt Dostępna karma dla zwierząt	Aktywności zmysłowe: Zagadki słuchowe (jakie zwierzę słyszysz?) Zabawa badawcza – dopasuj karmę do zwierzęcia
Zabawy integracyjne na wolnym powietrzu	Wytwory wykonane przez dzieci z materiałów przyrodniczych

Model ogni w wiedzy pojęciowej

Pojęcie: kura

Istota: Co to za zwierzę?

Cechy: Do czego kura jest podobna? co przypomina ?
czy kury są zawsze takie same?

Przyczyny : Skąd się biorą kury?

Miejsce : Gdzie kury mogą żyć ?

Znaczenie: Do czego kury są potrzebne ?

Stałość: czy wszędzie można hodować kury?

Działania w zagrodzie

Istota: wyjaśnij, że kura jest ptakiem i kiedyś potrafiła latać ale została udomowiona i zmieniła się jej budowa.

Cechy: Kura jest samicą kogut jest samcem, pokaż podobieństwa i różnice, pokaż różne gatunki kur, te które masz w Zagrodzie i kilka fotografii innych ras kur. Zabaw się w kalambury – sposób poruszania się

Przyczyny : Pokaż gdzie kury znoszą jajka, opowiedz/pokaż o wylęganiu się kurcząt, jak długo trwa ten proces

Miejsce : pokaż miejsca gdzie żyją kury, opowiedz o hodowlach kur

Znaczenie: pokaż produkty które uzyskuje człowiek hodując kury, jeśli można podaj poczęstunek.

Stałość: wyjaśnij jakie warunki są potrzebne by kury były zdrowe i dlaczego najlepsze jest mięso kur na wolnym wybiegu

Model metod aktywizujących

Harmonogram/przebieg zajęć:

1. Powitanie uczestników: podział na 3 zespoły (np. losowanie kolorowych karteczek) **mapa pojęciowa wstępna (np. co wiemy o kurze)**
2. Orowadzenie po gospodarstwie pokaz zwierząt hodowlanych i wprowadzenie do głównego tematu – opieka nad zwierzętami w gospodarstwie: „**buława głosu**” **wywiad z lekarzem weterynarii**
3. **W 3 drużynach zagadki na punkty** – o jakim zwierzęciu opowiadam?
4. Prezentacja pielęgnacji wybranego zwierzęcia: **drama**
5. Powrót do gospodarstwa: **Burza mózgów „czy zwierzę to maskotka człowieka?”**
6. Zajęcia manualne: 3 **grupy zadaniowe** odmierzanie odpowiedniej ilości karmy dla trzech różnych zwierząt
7. Przerwa na posiłek.
8. **Mapa pojęciowa końcowa (porównanie)**
9. Plebiscyt na najładniejsze zwierzę w Zagrodzie: **piramida priorytetów**
10. Zajęcia manualne: przygotowanie i degustacja prostego posiłku dla dzieci z produktów lokalnych
11. Podsumowanie „**słoneczko**”, **krąży pudełko** i zakończenie warsztatów.

”Gospodarstwo edukacyjne - innowacyjna forma przedsiębiorczości na obszarach wiejskich”

Projekt pn. „**Gospodarstwo edukacyjne - innowacyjna forma przedsiębiorczości na obszarach wiejskich**” ma na celu transfer specjalistycznej wiedzy z zakresu prowadzenia edukacji grup szkolnych w obiektach turystyki wiejskiej, bazującej na zasobach rolniczych polskiej wsi, do osób prowadzących lub zamierzających prowadzić działalność turystyczną na obszarach wiejskich, zainteresowanych prowadzeniem działalności edukacyjnej w formie gospodarstwa edukacyjnego, a także osób zaangażowanych w działania na rzecz rozwoju obszarów wiejskich.

Projekt obejmuje serię szkoleń i spotkań szkoleniowo-informacyjnych, konferencję, wyjazd studyjny, badania oraz wydanie monografii i jest realizowany w ramach Planu Działania Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 Plan operacyjny na lata 2022-2023.

Organizator:

**KUJAWSKO-POMORSKI
OŚRODEK DORADZTWA ROLNICZEGO
w Minikowie**

Partner merytoryczny:

STOWARZYSZENIE
GOSPODARSTW EDUKACYJNYCH
WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

Krajowa Sieć
Obszarów Wiejskich

Odwiędź portal KSOW – www.ksow.pl
Zostań Partnerem Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich.